

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน" มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษา 2 ประการ คือ

1. เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดระเบียบทางสังคม บริบททางสังคม บรรยากาศทางสังคมของโรงเรียนกับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงระดับความแตกต่างของความสัมพันธระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของปัจจัยทางด้านการจัดระเบียบทางสังคม บริบททางสังคม บรรยากาศทางสังคมของโรงเรียนกับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาข้อมูล โดยการสำรวจจากนักเรียนและครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละโรงเรียนจำนวน 31 โรงเรียน โดยมีหน่วยในการวิเคราะห์คือโรงเรียนจากการสุ่มตัวอย่างแบบผสม มีกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 792 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ในที่นี้ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 575 ชุด ได้รับกลับมา 509 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.5 และมีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 23 ชุด คิดเป็นร้อยละ 4 ซึ่งเหลือเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 486 ชุด และส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 217 ชุด ได้รับกลับมา 178 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82 แต่มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 4 ชุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 ซึ่งเหลือเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 174 ชุด

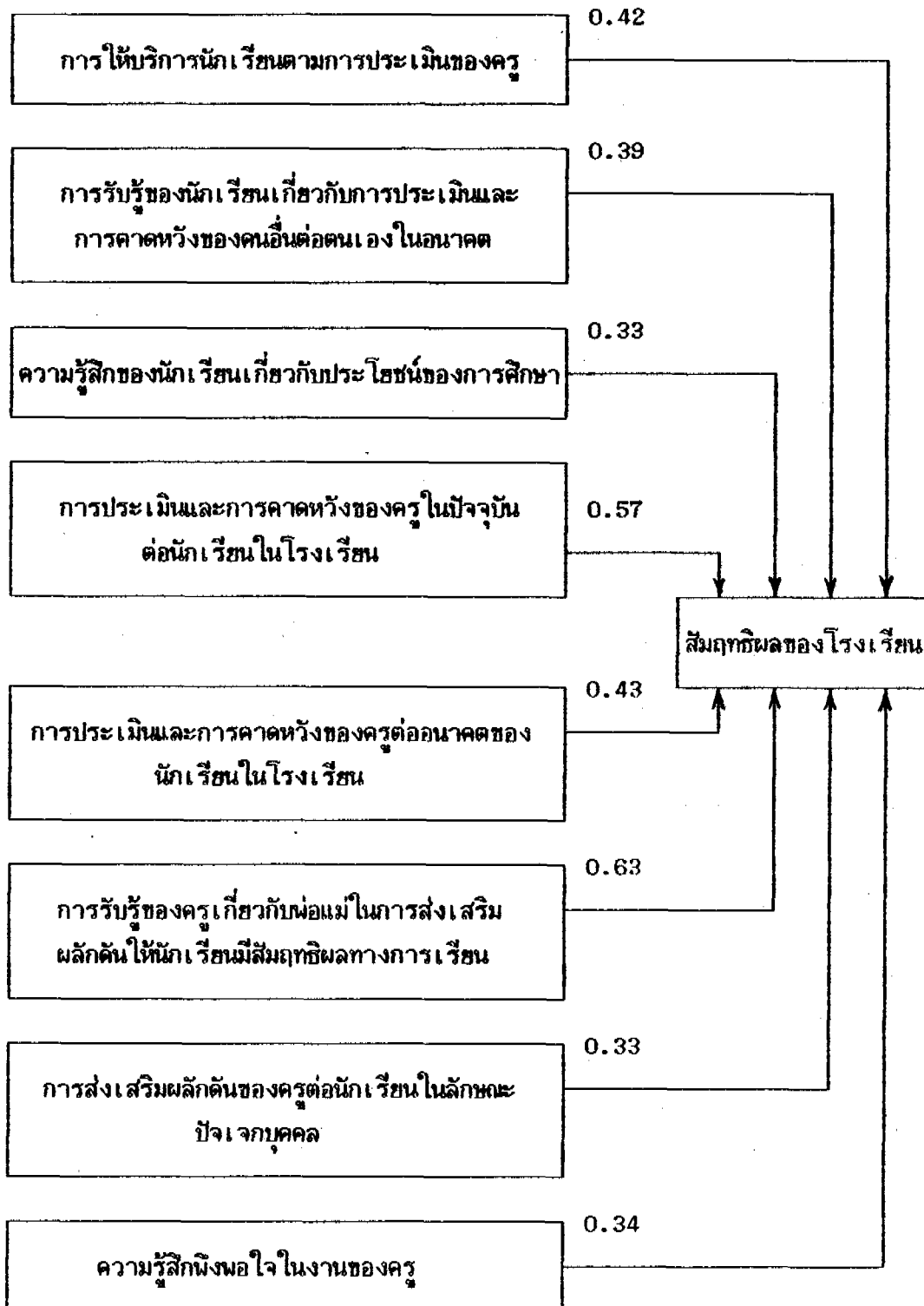
จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สรุปออกมาเป็น 2 ส่วนคือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียน กับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน และประสิทธิภาพในการทำนุบำรุงสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน โดยมีตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนเป็นตัวพยากรณ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียน กับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย พบว่าตัวแปรอิสระคือ การบริการนักเรียนตามการประเมินของครู การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อ

ตนเองในอนาคต ความรู้สึกเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษา การประเมินและการคาดหวังของครูในปัจจุบันต่อนักเรียนในโรงเรียน การประเมินและการคาดหวังของครูต่ออนาคตของนักเรียนในโรงเรียน การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักดันให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน การส่งเสริมผลักดันของครูต่อนักเรียนในลักษณะปัจเจกบุคคล ความรู้สึกพึงพอใจในงานของครู มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.42, 0.34, 0.33, 0.57, 0.43, 0.61, 0.33 และ 0.34 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง แต่จากการวิเคราะห์นี้ ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการบริหารของผู้บริหาร การบริการนักเรียน ตามการประเมินของนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามการประเมินของนักเรียนและตามการประเมินของครู สถานภาพทางเศรษฐกิจของนักเรียนในโรงเรียน อายุของครู ระดับการศึกษาของครู ประสบการณ์การสอนของครู การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในปัจจุบัน การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางการศึกษาของโรงเรียน และการรับรู้ของครูที่ว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนสามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงได้กับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน ซึ่งอาจสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังกล่าวมาแล้วนี้ได้ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5
สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

2. ประสิทธิภาพในการทำนายสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ต่อไปโดยให้การวิเคราะห์หาคอสมุขแบบขั้นตอน พบว่า หากเรายึดหลักการประหยัดตัวแปรตามหลักวิทยาศาสตร์ (parsimony) แล้ว จะเห็นได้ว่า ตัวแปรที่มีความสำคัญในการทำนาย หรืออธิบายสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนมีเพียง 3 ตัวเท่านั้น คือ การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักดันให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน จะอธิบายได้มากที่สุดคือร้อยละ 35.7 และตัวแปรที่สามารถอธิบายได้ลำดับถัดไปคือ ความรู้สึกพึงพอใจในงานของครูอธิบายได้เพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 41.7 คือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 และการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในอนาคต อธิบายได้ร้อยละ 8

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง "อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน" นี้ ที่ปรากฏให้เห็นมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ตัวแปรต่าง ๆ ด้านการจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียนเมื่ออิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนน้อยมาก คือ ไม่พบความสัมพันธ์ในตัวแปรทุกตัว ทางด้านการจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียนกับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน ยกเว้นตัวแปรการบริการนักเรียนตามการประเมินของครู จึงอาจกล่าวได้ว่าการมีการจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียนที่ต่างกัน เกือบจะไม่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน นอกจากนั้น ไม่พบความสัมพันธ์ในตัวแปรทุกตัวทางด้านบริบททางสังคมของโรงเรียน นั่นคือ คุณลักษณะของนักเรียนและครูในโรงเรียน ไม่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน
2. ตัวแปรด้านบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน จะเห็นว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน ไม่ว่าจะบรรยากาศทางสังคมตามการรับรู้ของนักเรียน หรือตามการรับรู้ของครู กล่าวคือ การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักดันให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนมากที่สุด ($r = 0.61$) รองลงมาเป็นการประเมินและการคาดหวังของครูในปัจจุบันต่อนักเรียนในโรงเรียน ($r = 0.57$) การประเมินและการคาดหวังของครูต่ออนาคตของนักเรียนในโรงเรียน ($r = 0.43$) ความรู้สึกพึงพอใจในงานของครู ($r = 0.34$) การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินและการคาดหวังของคนอื่นต่อตนเองในอนาคต ($r = 0.34$) ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษา

($r = 0.33$) และการส่งเสริมผลึกตันของครูต่อนักเรียนในลักษณะปัจเจกบุคคล ($r = 0.33$)

3. จากการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า การรับรู้ของครูเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ทั้งนี้เพราะพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปรการจัดระเบียบทางสังคมของโรงเรียนตามการประเมินของครู 1 ตัวแปร และในตัวแปรบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู 5 ตัวแปร แต่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปรบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ตัวแปรการรับรู้ของครูเกี่ยวข้องกับแนวโน้มในการส่งเสริมผลึกตันให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายหรืออธิบายตัวแปรตาม (สัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน) ได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 35.7

ข้อจำกัดในการวิจัย

- ถึงแม้ว่าการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ จะเก็บจากตัวอย่างจำนวน 660 คน แต่มาจัดกลุ่มเหลือ 31 โรงเรียน ซึ่งใช้เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ จึงทำให้เมื่อทำการวิเคราะห์ดูเหมือนว่ามีกลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไป อีกทั้งในการศึกษาคั้งนี้มีตัวแปรมาก จึงทำให้สัดส่วนของตัวแปรไม่สมดุลย์กับกลุ่มตัวอย่าง
- การศึกษาวิจัยครั้งนี้มิใช่เป็นการนิสฺฐนทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยตรง เป็นเพียงการนำเสนอแนวคิดและประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ จึงทำให้งานวิจัยฉบับนี้ครอบคลุมได้ไม่ทุกประเด็น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง "อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน" ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อคิดต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- ในการศึกษาเรื่องสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน โดยให้สภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงแล้ว ตัวแปรบางตัวอาจมีการคาบเกี่ยวกัน ทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (multicollinearity) ดังนั้นควรที่จะทำการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรเสียก่อน

2. เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 เท่านั้น ดังนั้นจึงควรศึกษาเรื่องดังกล่าวนี้ ในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หรือกลุ่มโรงเรียนราษฎร์ หรือในเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

3. นอกจากตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้แล้ว ยังอาจจะมีตัวแปรอื่น ๆ อีก ที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน ซึ่งควรจะได้ทำการศึกษาต่อไป

4. จากการศึกษาวิจัยคั้งนี้ พบว่าตัวแปรทางด้านบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการสร้างสรรคบรรยากาศทางสังคม ให้นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน รวมทั้งมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน มีการสื่อสารทำความเข้าใจกันอยู่ตลอดเวลา เนืองมุงหวังให้เด็กมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน โดยเฉพาะตัวแปรการรับรู้ของครูเกี่ยวกับพ่อแม่ในการส่งเสริมผลักดันให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการอธิบายสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะคุณลักษณะดังกล่าว ทำให้ครูมีความกระตือรือร้น และมีกำลังใจในการสอนมากขึ้น เพราะนอกจากผู้บริหารโรงเรียนที่ทำหน้าที่คอยสอดส่องดูแล ช่วยเหลืองานสอนของครูแล้ว การที่พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความเอาใจใส่ส่งเสริมผลักดันให้นักเรียน และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน เท่ากับเป็นการช่วยเหลืองานสอนของครูให้สัมฤทธิ์ผลมากขึ้น ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน อันจะส่งผลต่อเด็กและโรงเรียนต่อไป